

Акценти

Адрес на редакцията: гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ 100, офис 8 (срещу Митницата)

БЛИЗО 200 АРСЕНАЛЦИ СЕ ВКЛЮЧИХА В КАМПАНИЯТА „АЗ ДАРИХ КРЪВ“

В четири последователни дни от 18 до 21 юни т.г. се проведе кампанията „Аз дарих кръв“ в „Арсенал“, организирана съвместно с Районния

център за трансфузионна хематология – Стара Загора. Такава акция за доброволно и безвъз-

Алпинистката Мая Иванова, на снимката вляво, която получи подкрепа от „Арсенал“ за участието си в двете експедиции – до Аконкагуа в Андите и до Анапурна в Хималаите, също се включи в кампанията по кръводаряване

медно кръводаряване на територията на дружеството е традиционна и в нея винаги се включват десетки работници и служители. Тази година в кампанията „Аз дарих кръв“ участваха работещи в структурите на „Арсенал“ на площадка Казанлък и в Завод 4 в Мъглиж. Общо 194 арсеналци се включиха в кампанията, информира д-р Ваня Карабойдева, ръководител на Службата по трудова медицина в дружеството, като предварително бе създадена стройна организация за желаещите по заводи.

На стр. 5

ГОДИШНО ОБУЧЕНИЕ НА КОМИТЕТИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД

За поредна година „Арсенал“ АД бе домакин на годишното обучение на комитетите по безопасни условия на труд в промишлените предприятия. Участваха представители на заводи в община Казанлък и в общините Стара Загора, Чирпан и Сливен. Организатор на обучението е направление „Безопасност и здраве при работа“ в „Арсенал“ АД с ръководител Красимир Папазов. От дружеството се включиха 65 души – членове на комитетите по условия на труд във всички фирмени структури.

Красимир Папазов

От страна на Българската браншова камара „Машиностроене“ присъстваха нейният председател Виолин Ненов, експертът Мадлена Баръмова и лекторът Панайот Панайотов, бивш ръководител на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ – София. Основен акцент в обучението бе

осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд при роботизация на производството

Инж. Билян Тошков, директор по производствените въпроси на „Арсенал“ АД, приветства участниците и подчерта ролята на тези комитети в промишлените предприятия.

На стр. 5

Музеят пази трофейна пушка от Фидел Кастро

Със своята 100-годишна история „Арсенал“ безспорно се богат на съкровища и интересни събития. Фирменият музей пази уникални снимки, документи и предмети, които разказват на поколенията невероятни истории.

На стр. 5

НОВО! Дигитален Ваучер Храна

Социална придобивка от ново поколение, с която работодателите мотивират служителите си, пестят време и оптимизират разходите си.

100% дигитално решение, с което служителите:

- + Плащат лесно и бързо с телефон или пластика
- + Имат достъп до мобилно приложение
- + Следят баланса и разплащанията си

Идънред България е оператор на ваучери за храна и лидер в предплатените корпоративни решения за служители.

За повече информация сканирайте QR кода или посетете:
www.edenred.bg/edenred-plus/voucher-hrana

За резервации в ресторант „Орешака“: 0700 70 717, www.oreshaka-bg.com

Ресторант Орешака Казанлък

СТАНИ ЧАСТ ОТ НАШИЯ ЕКИП!

„НИМЕКС“ ЕООД

ЕИК 123094839

Ресторант „Орешака“

ТЪРСИ ДА НАЗНАЧИ

- Хигиенисти;
- Сервитьори;
- Готвачи;
- Управители.

Необходим документ при кандидатстване:
* Автобиография

За повече информация: 0700 70 717

60 ГОДИНИ ЧЕСТВА НПМ „ШИПКА – БУЗЛУДЖА“

На 27 юни Национален парк-музей (НПМ) „Шипка – Бузлуджа“ отбеляза 60

стихове. Едно тържество, превърнало се в урок по родолюбие, даващо са-

история и да я предаваме на поколенията.

За своите 60 лета музеят е посетен от над 22 милиона туристи. Изнесени са 267 хиляди беседи, организирани са над 200 временни изложби. Най-много са били посетителите през 1971 г. – близо 1.2 милиона души. В първия официален отчет за 1964-а са посочени над 845 хиляди посетители, а към днешна дата те са около сто хиляди годишно. Идват туристи от Европа, Азия, Австралия, Америка. От основаването на музея всички български държавни ръководители са били на Шипка, а до 1989-а обектите са били посещавани и от съветските ръководители. Руският президент Владимир Путин е идвал тук два пъти. Сред известните личности, посетили върха, са още Леонид Бреж-

нев, Михаил Горбачов, Ицхак Шамир и други, космонавтите Юрий Гагарин и Валентина Терешкова, по-

во време на Руско-турската освободителна война – професорът по международно право в Истанбулския университет Али Рауф Версан, е идвал да се поклони пред Паметника на свободата.

„Шипка-Бузлуджа“ е единственият в България музей, съхраняващ пълна база данни за участниците в Българското опълчение през 1877-1878 година.

На 1 юни 1964 г. Национален парк-музей „Шипка“ и Национален парк „Бузлуджа“ са обединени в исторически и архитектурен резерват Национален парк-музей „Шипка-Бузлуджа“. По повод 60-ата му годишнина музеят бе удостоен от президента на Република България Румен Радев с почетен плакет „Св. Св. Кирил и Методий“. Поздравителен адрес до културния институт изпрати и генералният директор на „Арсенал“ инж. Николай Ибушев.

Плакетът от Президента

Тържественият концерт

години от своето създаване с вдъхновяващ концерт от патриотични песни, маршове и мочувствие, че сме български и задължаващо ни да пазим героичната си

Национален парк-музей „Шипка“ е създаден през октомври 1956 г. и обхваща района на историческите места, свързани с отбраната на Шипченския проход по време на Руско-турската война от 1877-1878 г. Представлява комплекс от паметници, възстановки на позиции, батареи и землянки. Първите паметници са руски и са построени през 1878-1881 г. Българските паметници на бойното шипченско поле са на 3-та и 5-а опълченски дружини (1910 г.) и Паметникът на свободата на вр. Свети Никола (днес вр. Шипка), открит и осветен през 1934 г.

Национален парк „Бузлуджа“ – три исторически събития превръщат южния склон на връх Бузлуджа, днес Хаджи Димитър, в парк с 3 монумента. Това става през 1959 г. с министерско разпореждане. Първият паметник е издигнат на лобното място на войводата Хаджи Димитър, чиято чета е водила неравна борба с турската войска през юли 1868 г. Зад него е изградена стена от 28 каменни блока с имената на всички негови четници и родните им места. В основите й са положени костите на загиналите. Вторият е в чест на Учредителния конгрес на БСДП и се намира на мястото, където на 2 август 1891 г. се е състоял конгресът. Третият паметник е посветен на трима загинали партизани от Габровско-Севлиевишкия отряд. И трите паметника са открити на 2 август 1961 г.

Паметникът на Хаджи Димитър

24 РЕГИОНАЛНИ ЦЕНТЪРА КОНСУЛТИРАТ ХОРА, ПРЕТЪРПЕЛИ НАСИЛИЕ

Кръгла маса „Превенция на насилието“ събра в Казанлък представители на държавни и местни институции. Организатори са Командерия „Свети Пророк Илия“ от Ордена на Рицарите тамплиери на Йерусалим и ИнърУийл клуб „Роза алба“ – Казанлък. Във форума се включи Анна Попова, делегат в мисията на ООН, която ръководи и координира международната инициатива „Жена за жените“. Участваха още инспектор Боряна Томо-

ва, заместник-национален координатор в МВР по въпросите на домашното насилие, Наталия Илиева, председател на Националното бюро за правна помощ за лица, претърпели насилие. Според Анна Попова, насилието е международен проблем и основната цел през 2025 година е превенцията му в неговите различни форми – физическо, психическо, сексуално, трафик на хора, домашно насилие. По думите на Наталия Илиева, много е важно взаимодействието между институциите. През март 2023 година е подписан Меморандум за защита на жертвите на насилие и, докато дотогава е имало само двама души, потърсили правна помощ при насилие, то след влизането в сила на Меморандума до момента, с активното съдействие на МВР, броят им е нараснал на 120 души. „В случаи на домашно насилие трябва да се търси Националното бюро за правна помощ, което разполага със списък от адвокати, които оказват незабавна правна помощ на пострадалите“, обясни тя. Националният безплатен телефон за правна помощ, на който винаги от 9 до 17 часа дежурят двама адвокати, е 070018250, съобщи Илиева. Разкрити са и 24 регионални центъра в подкрепа на пострадалите.

Според Боряна Томова, в МВР са създадени Методически указания за действия на служителите в Министерството на вътрешните работи в случаите на домашно насилие. От 1 януари 2024 година тези методически указания вече се прилагат, като са обучени 560 полицейски служители за работа в такива ситуации. Работи се и по Алгоритъм за оценка на риска от домашно насилие, съвместно с Агенцията за социално подпомагане и регионалните управления по образование. В резултат на тези дейности с 290% се е увеличил ръстът на образуваните досъдебни производства за домашно насилие. При спешни случаи телефонът за подаване на сигнал е 112, уточни Томова.

От скоро работи и специално създадената електронна платформа www.beznasilie.bg в помощ на пострадали хора, информираха още на форума.

Страницата подготви Юлия Младенова

БЛАГОТВОРИТЕЛНА ИЗЛОЖБА НА „ЖЕНИТЕ НА КАЗАНЛЪК“

1131 лева бяха събрани от благотворителната кулинарна изложба, организирана от Сдружение „Жените на Казанлък“ за изграждане на Защитено пространство „Детство без насилие“. Средствата ще бъдат прибавени към събраните 7936 лева от кампанията за защитеното пространство чрез Платформата.бг и DMS 17777. „Средствата ще използваме за техническо оборудване, канцеларски материали и пособия, както и за възнаграждения на екипа, който ще работи с децата и семействата. Изказваме огромна благодарност на всички благодетели, които под-

крепиха нашата кауза, за съпричастността, за големите сърца и вяра!“, сподели Стела Кехайова, председател на Сдружението.

Пространството ще бъде открито в Младежки дом, за индивидуални и групови консултации и тренинги с деца и семейства, пострадали от домашно насилие и агресия в училище и /или риск. В новото защитено пространство специализиран екип от психолог, социален работник и педагог ще оказват психологическа помощ и подкрепа за преодоляване последиците от преживяното насилие.

ва, заместник-национален координатор в МВР по въпросите на домашното насилие, Наталия Илиева, председател на Националното бюро за правна помощ за лица, претърпели насилие.

Според Анна Попова, насилието е международен проблем и основната цел през 2025 година е превенцията му в неговите различни форми – физическо, психическо, сексуално, трафик на хора, домашно насилие. По думите на Наталия Илиева,

ГОДИНИТЕ НА НАДЕЖДАТА 1999 – 2012

На 18 август 1999 г. между Агенцията за приватизация и Работническо-менеджърското дружество „Арсенал-2000“ се сключва **договор за приватизация на „Арсенал“ ЕАД**, според който 34% са държавна квота.

Впоследствие държавните акции са изкупени и дружеството става самостоятелно и независимо. След приватизацията на непрекъснато разширява и модернизира дейността си – активите му нарастват 4 пъти, капиталът – близо 50 пъти, а продажбите – 5 пъти.

Евроатлантическата ориентация

Предприятието проявява бърза адаптация към новите пазарни условия и преориентиране към струк-

Пистолет „Арсенал компакт“, 2007

Автомат „Арсенал“

турите на НАТО и Европейския съюз.

Усвояват се оръжейни системи по мирови стандарти с предмет на дейност: - Леене, коване, студено и горещо штамповане, механична обработка;

- Производство и търговия с технологично и нестандартно оборудване, свързвателни материали и инструменти, леко стрелково и артилерийско въоръжение, комплектация към изделията, боеприпаси, капсули, барути, заряди, пиротехнически изделия; - Инженерингова дейност.

Видоизменени са традиционните автомати, някои от които са предназначени специално за службите за бързо реагиране, за борба с безредиците и организираната престъпност. За такива цели са създадени и звуково-светлинни ръчни гранати. Стрелковото оръжие е с калибър, съответстващ на стандартите на НАТО.

Внедрени са и нови високопроизводителни машини и технологии; модернизирани са и са изградени нови съоръжения, участъци, цехове и др.

Системата за управление на качеството, която обхваща всички дейности и процеси в „Арсенал“ АД, е сертифицирана в съответствие с изискванията на ISO 9001:2008 – за гражданското производство, и AQAP 2110 – за специалното производство.

С марката „Арсенал“

От 1999 г. всички оръжейни системи, произведени в „Арсенал“, са **обект на интелектуална собственост и са регистрирани в Патентното ведомство**

Срещата с Жан Пайе, 2016 г.

на Република България. Те носят наименованието на дружеството и са познати на него в целия свят. Боеприпасите също носят арсеналската марка на десетка, оградена в два концентрични кръга.

В новия век

Компанията прекарава в новия 21-ви век и в новото хилядолетие като **самостоятелно развиващо се предприятие с широка и мащабна дейност** – проектиране, разработване, дизайн, производство, разширяване на продуктовата гама, инженеринг и търговия.

Продукцията е в три профила: Специална продукция; Продукция за лов и спорт; Гражданска продукция.

Периодът **1999-2008 г.** е времето на интензивно

усвояване, разработване и редовно производство на нови продукти. През 2008 г. „Арсенал“ АД завоюва **златен медал** от Пловдивския панаир за една от новостите в гражданската продукция – **фреза ФУ-321А** с изнесен пулт и програмно управление.

Продуктовата листа, с евроатлантическа характеристика, е респектираща. Над 98% е предназначена за експорт. Фирмата има пазари в над 100 страни на всички континенти и все по-осезателно увеличава приходите си. В периода 2005-2010 г. тя е вече в регистрите за големи данъкоплатци и осигурители.

Сдружението „Българска отбранителна индустрия“ – СБОИ

Сдружението е **основано през 2004 г.** в „Арсенал“ АД от 12 водещи в отрасъла национални предприятия. Инж. Николай Ибушев е сред идеолозите на СБОИ и много години е негов съпредседател.

„Арсенал“ е домакин на редица форуми на фирмите, членувачи в сдружението.

Изключителна по значимост е работната среща с **Жан Пайе, председател на Асоциацията на аерокосмическата и отбранителна индустрия на Европа – ADS**, на която домакин през 2016 г. е инж. Ибушев, представител на СБОИ в ADS, включваща над 26 национални асоциации на отбранителната индустрия и над 40 фирми в цяла Европа.

През 2020 г., когато от света си отива съпредседателят на СБОИ акад. Стефан Воденичаров, наименованието на сдружението е допълнено с неговото име – **Сдружение „Българска отбранителна индустрия – акад. Стефан Воденичаров“**.

Експерти за Казанлък – началото

През 2008 г., след касирани местни избори и блокирана работа на Община Казанлък, директорът на „Арсенал“ АД инж. Николай Ибушев обединява реди-

Време за експерти! Казанлък, 2008 г

ца авторитетни казанлъчани, в т. ч. арсеналци, в **непартийната формация „Експерти за Казанлък“, чийто наследник от 2019 г. е Местна коалиция „Алтернативата на гражданите“**. В Общинския съвет влизат реализирали се и доказали се хора, готови да работят за каузи. Те успяват да преобърнат модела на работа в Общинския съвет към принципност, диалог и конструктивност.

Вече 16 години общинските съветници от коалицията **работят, без да получават полагащите им се възнаграждения**. Даряват ги за общественополезни дейности – за здравни, детски и учебни заведения, за читалища и клубове, за паметници, храмове, паркове и празници в населените места, за талантиливи спортисти и хора на изкуството.

Международната дейност

Първото самостоятелно участие на „Арсенал“ АД в международно изложение в периода е в DSEI, Лондон, през 2003 г. През с. г. дружеството участва и в изложението IDEX в Абу Даби. През следващите години фирмата се представя на редица изложения в различни краища на света. Само през 2007 и 2008 г. тя представя **уникалната си продукция** на 12 изложения, сред които са: LAAD 2007, Рио де Жанейро; EMO 2007, Хановър; MILIPOL 2007, Париж; DEFEXPO 2008, Ню Делхи; DSA 2008, Куала Лумпур; AAD 2008, Кейптаун.

През 2011 г. „Арсенал“ с успех се представя на най-големите световни изложения: IDEF 2011, Истанбул; DSEI 2011, Лондон; GDA 2011, Кувейт;

LAAD, 2011, Рио де Жанейро; IDEX 2011, Абу Даби.

2011 година – последната от най-трудните

Годината се помни като **последната от периода на огромните усилия на ръководството и ко-**

Инж. Христо Ибушев – LAAD 2011, Рио де Жанейро

лектива за компенсиране на изоставането и преодоляване на трудности от най-различен характер. Оптимист при всякакви обстоятелства, първият ръководител на фирмата инж. Ибушев говори с надежда дори в най-тежките времена. Популярната му фраза **„Ще държим кризата извън портала на „Арсенал““** се оказва пророческа. Метаморфозите и през следващите години връщат традиционното самочувствие на арсеналци.

Вътрешнофирмените събития

Производствената структура през 2011 г. включва 12 завода. Ново развитие получават функционалните направления, отдели и звена в дружеството.

През с. г. работодателят и синдикатите в „Арсенал“ подписват **Колективен трудов договор – КТД**, според който извънредният труд, придобиват трудов стаж и професионалният опит се заплащат по високо, отколкото в страната.

Актуализирани са Правилникът за вътрешния трудов ред и Вътрешните правила за организация на работната заплата.

Започва да излиза фирменият вестник **„Трибуна Арсенал“**.

До северния портал е открит **паркинг** с денонощно видеонаблюдение – с капацитет за **160 леки автомобили**.

В Завод 4 в Мъглиж е открит нов корпус – за производство на ново изделие. Към онзи момент победен мащабен обект не е откриван в страната от 15 години. Извършен е **цялостен ремонт на стадион „Арсенал“**. Промени по него са правени преди 20 години. Спортният комплекс посреща първите малки футболисти от **Футболен клуб „Арсенал-2000“**. Работниците и служителите получават **първите ваучери за храна** – на стойност 45 лв. Два пъти по-голям е броят на **арсеналските специалисти – общински съветници**.

Преломната 2012-а

Това е годината, в която започва безвъзвратното оздравяване на „Арсенал“.

Откриване на новия паркинг, 2011 г.

Производството нараства, дружеството увеличава приходите си и за пръв път след 1989 г. излиза на положителен резултат.

Ще последват изключителни, невероятно силни години, в които надеждата е трансформирана в твърда увереност за доброто бъдеще на „Арсенал“.

Мария Рашкова

„АРСЕНАЛ“ АД – Казанлък**Предлага работа**

В заводите на дружеството в Казанлък и Мъглиж и в новия си завод в Стара Загора

Средна работна заплата над 2200 лева, допълнителни стимули, широка гама социални придобивки

Средната работна заплата в Завод 3 и Завод 4 на „Арсенал“ АД е над 2450 лева. За всички новопостъпили в тези заводи се предоставят допълнителни финансови стимули

Търсят се:

- * Конструктори
- * Инженери - производство
- * Електромонтьори
- * Машинни монтьори
- * Машинни оператори ММ с ЦПУ
- * Монтьори поддръжка инсталации и оборудване
- * Настройчици ММ с ЦПУ
- * Окачествители, производствен контрол
- * Стругари
- * Фрезисти
- * Шлайфисти
- * Шлосери

Свободните работни позиции могат да се видят на фирмения сайт:

<https://www.arsenal-bg.com/jobs> Желаящите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис № 1 „Пропуски“ на Централния портал в гр. Казанлък от 07.00 до 17.00 часа** или от **Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се на бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.** Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com, да бъдат подадени в **град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100 - Офис № 4**, или в **Офиса в гр. Стара Загора, бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.**

Работно време на Офис № 4 в Казанлък: **всеки работен ден. Работно време на Офиса в Стара Загора: всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа, в събота – от 10.00 до 14.00 часа.**

Тел. за контакти: +359 882 987799, +359 882 987754,

+359 431 57 747, +359 431 57 072;

E-mail: kadri@arsenal-bg.com

**„АРСЕНАЛ“ АД
Казанлък****Търси да назначи**

- Инженер-конструктор – Машинен инженер;
- Инженер - Ремонт на машини и оборудване;
- Електроинженер – КИП и А;
- Инженер – Хидравлика и пневматика;
- Инженер – Автоматизация на производството;
- Инженер – Химик;
- Инженер – Електроника.

Желаящите да кандидатстват могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис № 1 „Пропуски“ на Централния портал на дружеството – Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100**, или в **Офиса на „Арсенал“ АД в Стара Загора – бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com

или подадени в посочените офиси в Казанлък и Стара Загора.

Позициите, за които „Арсенал“ АД търси работници и специалисти, са публикувани на фирмения сайт: <https://www.arsenal-bg.com/jobs>

Тел. за контакти: 0882987799; 0882987754; 0431/57747;

e-mail: kadri@arsenal-bg.com

„АРСЕНАЛ“ АД – КАЗАНЛЪК

търси да назначи за нуждите на

Инструменталния завод работници по следните професии:

Телефон за контакти: 0885 079 187

1. Шлайфист;
2. Стругар;
3. Фрезист;
4. Шлосер-инструменталчик;
5. Координатчик.

- Изисквания:
- Завършено средно образование;
- Умения за самостоятелна работа по професията.

„АРСЕНАЛ“ АД – Казанлък**Търси да назначи**

Висококвалифицирани инженери със следните специалности:

- ИНЖЕНЕР-КОНСТРУКТОРИ
- ЕЛЕКТРО ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО
- ИНЖЕНЕРИ ЕЛЕКТРОНИКА
- ИНЖЕНЕРИ МЕХАТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ
- ИНЖЕНЕРИ ТЕХНОЛОЗИ
- ТЕХНОЛОГ ПРОГРАМИСТИ
- СОФТУЕРНИ ИНЖЕНЕРИ
- ИНЖЕНЕРИ МЕТРОЛОГИЯ И ИЗМЕРВАТЕЛНА ТЕХНИКА
- ИНЖЕНЕР-МЕХАНИЦИ
- ИНЖЕНЕР-ХИМИЦИ
- ИНЖЕНЕР-МЕТАЛУРЗИ

„Арсенал“ АД предлага:

- Индивидуален план за развитие – изградете своята кариера и израствайте професионално във всеки отдел на компанията;
- Индивидуален път на обучение, определен от Вашите нужди;
- Персонално възнаграждение на трудов договор;
- Еднократен бонус „Нов служител“ на стойност до 8000 лева;
- Месечен целеви стимул за новопостъпил служител в размер на 500 лева;
- Месечна бонусна система, свързана с индивидуалното представяне до 40 % от определеното възнаграждение;
- Бонус за стаж в компанията;
- Празнични бонуси, всеки в размер на 200 лева;
- Ежемесечна сума за покриване на 100% разходи за наем на жилище;
- Ежемесечни ваучери за храна на стойност 200 лева;
- Субсидирано столово хранене;
- Безплатна почивка на море;
- Осигурен транспорт;
- Безплатен паркинг.

Желаящите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД:

www.arsenal-bg.com/kadri, да ги получат от **Офис 1 „Пропуски“ на Централния портал на дружеството в гр. Казанлък от 07.00 до 17.00 часа** или от **Офиса в гр. Стара Загора, намиращ се бул. „Цар Симеон Велики“ № 118.**

Попълнените документи могат да бъдат подадени в гр. Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис 4 – всеки работен ден, или в Офиса в Стара Загора – всеки работен ден от 9.00 до 18.00 часа, събота – от 10.00 до 14.00 часа.

Документите могат да се изпратят и на e-mail:

kadri@arsenal-bg.com

За повече информация: тел. 0885332535; от 08.00 до 16.00 часа, всеки делничен ден

**ФК „АРСЕНАЛ – 2000“
ПРИЕМА ДЕЦА И ЮНОШИ**

Клубът предлага прекрасни условия за тренировки, обновена спортна база, осигурена екипировка, чудесно поддържан фирмен стадион „Арсенал“.

**За информация и записвания:
0882474101, Станислав Пехливанов**

Желаящите да кандидатстват за позициите могат да изтеглят документи от сайта на „Арсенал“ АД www.arsenal-bg.com/kadri или да ги получат от **Офис № 1 – Пропуски, на Централния портал, от 07.00 до 17.00 часа.**

Попълнените документи могат да бъдат изпратени на електронен адрес: kadri@arsenal-bg.com или подадени в **град Казанлък, бул. „Розова долина“ № 100, Офис № 4.**

Работно време на офиса: всеки делничен ден.

Тел. за контакти: 0431/57747

Продължава от стр. 1

ГОДИШНО ОБУЧЕНИЕ НА КОМИТЕТИТЕ...

Д-р Ваня Карабойдева, ръководител на Службата по трудова медицина в дружеството, представи анализ и оценка на здравословното състояние на работещите в предприятието за 2023 година.

Анализът е структуриран съобразно изискванията на Наредба № 3/25.01.2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина. Данните в

от остър бронхит и тонзилит. На второ място са болестите на нервната система с преобладаващ дял на увреждания и притискания на нервни коренчета и плексуси. Третата причина за временна неработоспособност са болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан, като увреждания на междупрешленните дискове, дорзалгия.

Преобладаващите инфек-

пренапрежение на опорно-двигателния апарат в бита, на работното място и др. Към това се добавя и влиянието на биологични и психо-социални фактори, предимно извън трудовия процес.

Няма регистрирани професионални болести, няма работещи с регистрирани професионални болести,

сочи анализът на Службата по трудова медицина в „Арсенал“.

Според данните, работещите с експертно решение на ТЕЛК за заболяване с трайна неработоспособност, са 257. Работодателят, в лицето на ръководството на „Арсенал“, приема всички необходими допълнителни мерки, за да облекчи работата на трудоустроените работници, като им осигурява подходящи работни места.

С грижа за хората: проведени са всички задължителни периодични медицински прегледи

Работещите, обхванати със задължителни периодични медицински прегледи през 2023 г., са 1147 от 5 завода на „Арсенал“ АД – прегледани са от специалисти и са им извършени лабораторни изследвания, определени въз основа на дейността, която изпълняват и факторите на работна среда – шум, прах, химични агенти. Всички лица с открити отклонения в здравното състояние са обсъдени и насочени към общо-практикуващите лекари за доуточняване, консултиране на диагнозата и лечение.

Болестите на органите на кръвообращението са близо една трета от заболяванията, открити при периодичните медицински прегледи. Хипертоничната болест на сърцето представлява 26.22%, следват разстройствата на зрението, които са открити при 25.50% от обхванатите с периодични медицински прегледи.

Важно е да се отбележи, че заболяванията, открити от проведените периодични медицински прегледи през 2023 г., не се свързват с условията на труд по работните места и упражняваната професия –

заболяванията нямат професионално обусловен характер

Регистрираната заболяемост от социално-значими заболявания, като болести на кръвообращението, се обуславя предимно от фактори извън трудовия процес – биологични, психо-социални и поведенчески. Много съществена е ролята на поведенческите фактори относно риска за здравето като тютюнопушене, нездравословно хранене, прекомерна употреба на сол, ниска двигателна активност, злоупотреба с алкохол. Рефракционните аномалии като миопия, астигматизъм, пресбиопия,

хиперметропия и др. в голямата си част са възрастово дегенеративни процеси.

Как да се справим с вредните поведенчески фактори

В Службата по трудова медицина всеки работещ в „Арсенал“ АД може да получи консултация и подкрепа за избор на по-здравословен модел на поведение. Специалистите тук са на разположение на желаещите, които искат да променят начина си на живот – чрез отказ от цигари, избягване на алкохола, преодоляване на стреса, подходяща физическа активност. Службата се намира в сградата на фирмената поликлиника – етаж 4, кабинети 50 и 51, вътрешен тел. 26 95.

Подготвя Юлия Младенова

По материали на Службата по трудова медицина

Д-р Ваня Карабойдева

него сочат, че през 2023 година жените, работещи в „Арсенал“, са били 45%, а мъжете – 55% от целия

ци на горните дихателни пътища са предимно сезонно зависими. Заболяванията на перифер-

Годишно обучение на комитетите по условия на труд

състав. В структурата на заболяемостта през годината заболяемостта до 3 дни заема 10.95%, а 28.56% е временната нетрудоспособност за 30 и повече дни. Водеща е групата „Болести на дихателната система“ – остри инфекции на горните дихателни пътища, следвани

ната нервна система и на костно-мускулния апарат биха могли да имат връзка с характера на труда – неудобна работна поза, физическо натоварване. Заболяванията на опорно-двигателния апарат са основно възрастово дегенеративни процеси, както и такива във връзка с

Музеят пази трофейна пушка от Фидел Кастро

Продължава от стр. 1

Част от тази експозиция е пушка, подарена някога на Тодор Живков от кубинския лидер Фидел Кастро.

Пушката е американско производство, трофей от пореден несполучлив преврат срещу Фидел Кастро, лесно осуетен поради лошата му организация. Върху пушката е монтирана месингова табелка, на която на испански, с обръкано име на Тодор Живков, е написано: „На моя приятел TODOR YIVKOV Пушка AR-18, пленена от бандата на ЦРУ в Източната провинция на 4 май 1969-а. От Командир Фидел Кастро“.

По-късно Тодор Живков подарява пушката на казанлъшката оръжейница. Кубинският лидер никога не е

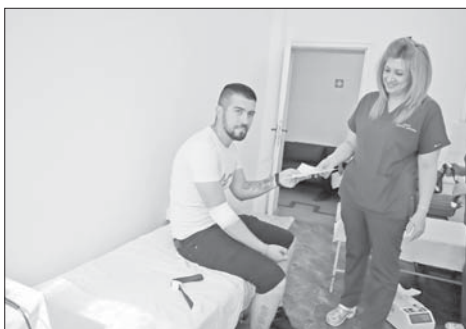
Табелката със специален надпис върху нея

посещавал „Арсенал“, но неговият брат – Раул Кастро, е бил два пъти в завода. По-възрастните работници още помнят дългите му и пламенни речи от терасата на централното управление.

Мирослава Енева, „Арсенал“ АД

Продължава от стр. 1

БЛИЗО 200 АРСЕНАЛЦИ СЕ ВКЛЮЧИХА...

Най-сериозен дял от всички доброволци заемат включилите се в акцията мъже и жени над 45-годишна възраст. Те са 105 от всички дарили кръв. По показател възраст след тях се нареждат кръводарителите от 35 до 45 години – 47, следвани от младите хора в групата на 25-35-годишните.

Десет са доброволците до 25 години. Почти еднакъв е процентът на мъжете и жените, пожелали да станат част от благородната инициатива.

По думите на медицинските работници от Районния център по трансфузионна хематология, кампаните по кръводаряване в „Арсенал“ са едни от на-мащабните и успешни за центъра, който осигурява жизненоважната за спасяване на човешкия живот кръв при спешни случаи, оперативни интервенции и други животозастрашаващи състояния.

Юлия Младенова

ПИЛОТ ПРЕВОЗВА АРСЕНАЛЦИ ДО РАБОТА И ДО ДОМА

След 10 000 часа във въздуха летенето остава голямата любов на Петър Георгиев

Петър Георгиев е родом от Пополовградското село Радом, но от младостта си живее в Казанлък и си е казанлъчанин

в Овощник. Тъй като бил стеснителен и не познавал никого там, няколко пъти се връщал, а когато най-накрая се преста-

първите си постижения като летец любител. За един ден прави 130 часа налёт с безмоторен самолет, което тогава си е републикански рекорд. През 1974 година става шатен авиоинструктор в Казанлък. Представя се добре на състезания, включват го и в националния отбор по безмоторно летене. На едно състезание в Радум, Полша, Петър излита с българската си колежка Таня Обретенова, целта им е да летят 500 километра и да се върнат на летището. Намерението им е изпълнено, но на връщане не могат да намерят пътя и се чудят защо... „Карахме едни малки самолетчета „Пират“,

търсят много, не само в страната. Така професията го завежда в жарката и горещата Африка, където работи повече от 20 сезона – първо в Египет, а после в Судан. Всъщност, качествата на българските пилоти високо се ценят и днес, те са отлични кадри и са търсени в много страни.

В небето над Африка

Българските пилоти винаги са били предпочитани специално навред по света. В основата на тази интернационална известност е прозорливостта на ръководството на родната авиация в онези години. То решава да бъдат закупени американски самолети TurboTrush, тъй като в

все да сме нашрек. В Судан, като бивша английска колония, земеделските площи са подредени идеално. Те са разделени на „намбъри“ (местна единица за площ – 250 са равни на 1350 метра). За обработката на един „намбър“ са необходими 10 прелитания, разказва Петър. За един сезон казанлъчанинът е третиран по 350 000 декара, като личният му рекорд е 3000 дека за час. В Африка един самолет изкарва за сезон 170 000 долара, а заплатата тогава за българските асове е 700 долара на месец, от които трябва да покрият и тамошните си разходи.

„В Африка видях голяма бедност, хора пиеха вода от напоителен канал, а за ширещата се малария да не говорим“, спомня си за преживяванията на черния континент Петър. Той е единственият пилот, който не се разболял и често казвал на колегите си: „Пийвайте ракия и болестта няма да я има“.

През последните години от демократичния преход казанлъчанинът работи към частна българска фирма, а след това става за кратко авиоинструктор в Казанлък, където и днес работят неговите ученици. Сега на летището край Овощник работи неговият възпитаник Светльо Сироманов и, когато има време, Петър може да поддържа формата си на ас-летец.

Най-голямата радост на Петър

Петър Георгиев е винаги готов да вози арсеналци

по душа и сърце. Познатите му го знаят с прозвището Пешо Пилота. Във въздуха има около 10 000 летателни часа и до днес казва, че летенето остава голямата му любов. Сега Петър е част от екипа на транспортната фирма, която превозва работниците на „Арсенал“ АД от Павел баня до Казанлък и от Завода в Мъглиж до Стара Загора. С „Арсенал“ Петър има и друга връзка – дълги години в лабораторията на Завод 3 е работила неговата съпруга Танка. В автотранспорта той също е отдавна. Любителска книжка има още от 70-те години на миналия век, а по-късно кара курсове и за професионални категории. И това – по времето, когато събдва мечтата си за летене. Много хора го съветвали – не се хаби, нали ще си летец, а той отговарял – не се знае какво ще ми потрябва след време. В началото на века Петър е един от създателите на първото частно автотранспортно сдружение в Казанлък – „Бус Експрес“. Те поемат първите частни линии между града на розите и Стара Загора.

Дори и сега обаче намира време да „разпери криле“ и отново да бъде в небето, тъй като има такава възможност.

Всичко започва от армията

В казармата Петър попада в поделение на ВВС край с. Чешнигирово, Пловдивско, където служи като електро-техник по поддръжката на пистата и района на летището. Около него всеки ден има самолети и това поражда желанието и той да опита порива на вятъра в крилето. Там съдбата го среща с майор Петраков, казанлъчанин, с когото се сприятелява и споделя своите мечти. Офицерът обещава

шил, се оказало, че там отдавна го чакат.

В клуба провеждат курсове само за управление на безмоторни самолети и той се записва в курсовете за безмоторниците, които и до днес са му голямата страст.

„За мен нямаше значение на какво ще лети, важното е да съм в небето“,

спомня си Петър. От медицинската комисия в столицата обаче отказват да го приемат, тъй като е преминал през армията, а тогава взимали само донаторници. Спасява го инструкторът му, който заявява, че го взимат само в спортно-тренировъчната група. Той работи всеотдайно, като същевременно се труди и за да изхранва семейството си – тогава се ражда първата му дъщеря Валя. Намира време и да лети. Съпругата му работи само нощна смяна, а той само първа – за да гледат дъщеря си и за да може той да лети. Тази подкрепа се оказва решаваща. Петър е категоричен, че е станал пилот благодарение на жена си.

Авиоклубът по онова време носи името на Жельо Манолов, летец антифашист, чийто бюст паметник посрещал любителите на небесните спортове на летището. Там разполагат с няколко моторни самолета и доста планери, имало и подготовка на парашутисти. В тези занятия

не можехме да си комуникираме, трябваше вече да кацаме, а летището не се виждаше. Намерихме едни картофени ниви и се приземихме там. Казвам на колежката, дай да проверим компасите, а те грешни с 40 градуса. Наложки се да ни закарат до летището без самолетите“, спомня си Петър. В онези години той завършва и курсове за управление на моторни самолети в Сливен. Тогава „отгоре“ решават, че пилот, който постигне над 250 летателни часа на безмоторник, може да се запише и за управление на моторен самолет.

От хоби летенето става професия

През 1978-ма Петър Георгиев постъпва в Селскостопанската авиация, където работи до 2000 година. Започва като втори пилот на Ан-2, а след това става командир. По-късно минава на Z-37, М-18 и TurboTrush. В кариерата си е карал 15 типа безмоторници и моторни самолети. „През 20 век Селскостопанската авиация беше, както и всички други тогавашни организации, държава. В нея се използват леки летателни машини, с прикрепени допълнителни приспособления за растителна защита, по този начин се третираха огромни площи. В началото на новия век и в този бранш навлязоха и частни фирми“, разказва Петър Георгиев.

За тази професия се иска определен майсторлък и добро познаване на терена, тогава няма джипиеси и пилотите се ориентират по картата. Изисква се и много внимание и акуратност. При невнимание има риск да се засегне инфраструктура или растителност, което да доведе до инцидент.

По това време услугите на Селскостопанската авиация се

Американските самолети TurboTrush са най-добрата машина в селскостопанската авиация през онези години

Египет не разрешават използването на Ан-2, а Z-37 са вече остарял модел. Първоначално в България вземат два щатски самолета, всеки от тях струва 250 000 долара. За 10 месеца, с договорите с чужбина, инвестицията е възвръната и са купени още машини. В началото Петър

Пред пирамидите в края на миналия век

Георгиев работи в Египет, а след изтичането на договора, в Судан. Три дни отнема отлитането на българските авиони до Африка. От Горна Оряховица, с междинни кацания в Кипър и Египет, Петър прелита 5000 километра. В Страната на фараоните той попада в пустинна буря. „Буквално не се виждаше нищо, дори когато се вдигнахме на 4000 метра височина. Слава богу, избегнахме „окото на бурята“ и пристигнахме успешно, но повече от два часа напрежението беше огромно. В Египет има много препятствия, неотбелязани на картите – палици, електропроводи... Трябваше

Георгиев са неговите внуци. От по-голямата си дъщеря, Валя, има двама – Петър и Георги. Тя и семейството ѝ живеят в САЩ. От по-малката черка, Женя, която живее в Казанлък, има един внук – Димитър. Засега никой от тях не иска да става летец, въпреки че големите ги е водил многократно на летището. „Независимо дали си на пътя или в небето, важното е да тръгваш добре подготвен, с технически изправна машина и да спазваш правилата, за да не рискуваш нито своя живот, нито този на другите“, категоричен е Петър Георгиев.

Димитър Бахчеванов

В полския град Радум по време на състезание

да помогне и изпраща писмо до казанлъшкия аероклуб. С майора остават приятели и след казармата, когато Петър срамежливо тръгва към аеробазата

преминават много младежи от района. Клубът е част от структурата на ОСО (Организация за съдействие на отбраната).

По това време Петър прави и

Психологът д-р Кирилов: ВСЕКИ ДЕН Е ЕДИН ЖИВОТ

Д-р Кирил Кирилов посрещна публиката на своята лекция в „Здравей, здраве!“ с китара в ръка

Работата сега за него е начин на живот, призвание, радост. Като сутрешното бягство към горите на Тюлбето. Там го знаят – голият до кръста ентусиазъм по изгрев слънце, зиме и лете. По призова на Сенека, да гледаме на всеки свой ден като на отделен живот, д-р Кирилов твърди, че живее едновременно четири живота: дете на природата – работещ възрастен – почиващ пенсионер – любещ мъж.

Признава, че в Казанлък, където идва през 2011-а, са най-хубавите години в живота му: не е богат, но е щастлив – свободен човек. Който, философски следвайки Кант, насища бъдещето си с цели, които изпълват дните с действия, трупайки приятни информативни спомени.

- Д-р Кирилов, споделяте срещата на традиционната с алтернативната медицина в „Здравей, здраве!“, но как да се пазим от опасното прекрочване на границата и попадането в полето на шарлатанството?

- Харесвам фестивала – свободна, неформална среща, на която хората идват по желание. И не само от Казанлък. Аз съм лекар, имам право да изписвам лекарства и предимството да различавам физиологичното от психологичното – за разлика от много психолози, които, поради липса на медицински познания, твърде много психологизират. Така се стига до случаи, при които болести на щитовидната жлеза или анемия се бъркат с депресията. Границата, за която питате, е в същността на медицината като наука, която иска доказателства, че съответният подход работи. При алтернативната медицина следва да се търсят методически подходи, за да е ясно дали е ефективна при повече хора. Но се следва и индивидуален подход. Защото вярванията на хората, възгледите им, трябва да се използват за тяхно добро, без да спрем да се опитваме да оборваме популярни напоследък, но вредни мнения като „ползността“ на марихуаната. Опитвам се да покажа на хората, които идват при мен, че някои вярвания са вредни. Както и фаталистичното мислене, повлияно от религията, на принципа: „Каквото ми е писано, ще стане“. На тях разказвам притча за онзи, който пита Господ,

защо е нужна молитвата, когато Той всичко е записал за всекиго в личната му Книга на живота? Защото някои страници са празни, там пише: „Каквото си пожелаеш...“, бил отговорът. Повечето хора са в двете крайни точки на махалото: или не вярват изобщо, или вярват безрезервно. В живота обаче има дадени, но има и неопределени неща.

- Тоест, ключът на психическото здраве е в баланса, но днешният човек често изпада в крайности?

- Не само у нас е така. Причината е в рекламираната невярна теза, че всичко го има в интернет и хората се доверяват. Но фалшивата информация става и ще става все повече. Расте дезинформацията.

- Често ли срещате в работата си нейни жертви?

- Да. Хората работят с представи и вярвания. Аз мога да им покажа грешните, но не винаги. Понякога те са твърдо убедени. Но е добре да провокираме съмнението, нуждата от проверка доколко тези представи са верни.

- Съмнението означава мислене, разум, обратно на емоцията. Не игнорираме ли по-често критичното мислене в трудните си ситуации, за да се люшкаме в огъня на емоцията?

- Може да се каже. Но емоциите са първични, не можем да се откажем от тях и е грешка да ги потискаме, защото разумът бил по-висш. Всяко новородено има само емоции. После идват интелектът, мисленето,

гради се личността. И разум, и чувства работят заедно, ние трябва да покажем това на хората чрез различни подходи към всеки от тях. Много хора, например, не са наясно с влиянието на миналото върху днешното им състояние и остават в полето на конфликтната сегашна ситуация. Трябва да им покажем, че миналото има значение. Често хората се поддават на „инжектираните“ още в детството ни мисловни „щампи“, които приемаме за абсолютни истини. Няма такова нещо! След „Човек се учи...“ по навик добавяме вътълпеното ни „...докато е жив“. Не! Вярното е: „...докато иска!“.

- Ако това е грешка, какво показва опитът Ви, учат ли се тези, които идват при Вас от житейските си грешки?

- Този, който е дошъл, той вече иска нещо да промени. Направил е първата стъпка, разбрал е, че начинът, по който живее, е дискомфортен. Противник съм на тезата, че трябва да излезем от зоната си на комфорт, за да постигнем нещо. Това е мит. Напротив, цял живот се стремим към нея – колко пъти трябва да излизаме от там?

- А колко пъти трябва да дойде при Вас човек, за да има ефект?

- Винаги е индивидуално, но непременно питам хората за разликата между ефективност и ефикасност. Каква е тя? Ефективността е мярка за това в каква степен постигаме целите си, а ефикасността отговорно на въпроса с какви ресурси го правим. Към това

се стремя, да не викам хората прекалено много пъти тук. Напротив, опитвам се да правя обратното.

- А първия път, когато идват, притеснени ли са?

- Различно, но много от тях идват с доверие, защото са чули от познати за мен. Но това ме и притеснява – дали ще успеем, тъй като не знам предвидително какви са точно проблемите. Не винаги успяваме, понякога нещата не са за психолог, а за психиатър. Когато се налага, го препоръчвам. Защото в случая има два типа хора – някои вече са ходили на психиатър, спират лекарствата и идват, без да разбират, че са били добре, именно защото са пили лекарства. Други едва тук научават, че имат нужда от такъв лекар. Но винаги пазим тайната на човека.

- Има ли възрастов типаж на хората с определени проблеми? При младите кой е основният проблем?

- Има, естествено е. Над 65-годишните често са с хипохондрия, страхуват се за живота си, без да вярват на лекарите, които вече са посетили. При младите проблемът е ориентацията в света, в който живееят, включително, сексуалната. Съмняват се какви са, търсят своята идентичност. Това е под влияние на информацията, която ги залива отвсякъде. Често това са ученици, студенти.

- В това егостично време срещате ли социопати, нарцисисти?

- Много е трудно с тях. Често има нужда от психиатър. Бързо забравят какво сме говорили.

- Материалните липси или недостатъчната обич е по-голямата драма?

- Материалните проблеми. Някои млади хора не ис-

на връзка. Идват всякакви хора с всякакви професии и проблеми.

- Тогава, какво предопределя житейските ни избори в контекста на тази драма?

- Действаме по един от двата пътя – този на сценария, даден от родители, учители, това е магистрала, по която е ясно как ще вървим – по план и правила. Другият е пътят на протеста. Особено за по-младите. Уж героически път, но когато не знаеш къде отиваш, вероятно ще стигнеш другде. Ако избереш протеста, трябва да премахнеш по пътя онова, което не ти харесва, което ти пречи. Някъде ти се налага завой, не ти харесва, правих промяна и пътят криволичи. Но това е твоя собствен път и, когато се разбере, проблемът се преодолява. Характерно е при тийнейджърите, но важи и за по-възрастните. Важно е да създадеш собствен сценарий, има много литература по въпроса, която дава насоки на психолозите да работят.

- А помага ли популярната т. нар. литература за взаимопомощ, може ли само книгата да ни извади от проблема?

- Не. Малко са хората, на които помага. Идват и такива, изчели много, тренирали какви ли не бойни изкуства, практики...Хората мислят, че има универсални лечения. Не, няма такива. Например, за хипохондриците йогата е вредна. И така някои хора идват твърде късно.

- Посягат ли страдащите към удоволствието като „лечение“ на проблемите си?

- Посягат. Пробват, опитват какво ли не, особено младите, понякога това завършва фатално. Възрастните търсят алкохола най-често, но младите пробват и много по-опасни неща. Комбинират се и алкохол с

Част от посланията на 10-ия фестивал „Здравей, здраве!“ в Казанлък

кат да учат, за да изкарват пари, бързат. По-възрастните се вълнуват от признанието, уважението, любовта. При мен идват и семейства. Много от тях имат проблем с извънбрач-

медикаменти, което може да е фатално или носи тежки последствия за здраве. Тук вече има нужда от психиатър.

Диана Рамналиева

ЕЛИЗАБЕТ ТЕЙЛЪР

Бориш се. Плачеш. Проклинаш. След това се захващаш да живееш

Елизабет Тейлър /1932-2011/ е англо-американска актриса, наричана Кралицата на Холивуд. През 60-годишната си кариера е изиграла над 70 роли в киното и телевизията – в „Клеопатра“, „Котка върху горещ ламаринен покрив“, „Кой се страхува от Вирджиния Улф?“ и др.

Американският филмов институт я нарежда на 7-мо място сред 100-те най-добри актриси на всички времена. Носителка е на 36 награди, сред които: два „Оскар“-а, „Златен глобус“, награди на БАФТА, Орден на Британската империя. Има звезда на Холивудската алея на славата.

За изключителната ѝ хуманитарна дейност – основава две фондации за борба със СПИН, е удостоена със специален „Оскар“ и с наградата „Джон Хершолт“.

Тейлър е първата знаменитост със собствена марка парфюми. Притежава и една от най-скъпите колекции от бижута.

Хонорарите ѝ се изчисляват на над 350 млн. долара. Номер едно е в списъка на сп. „Форбс“ по доходи, придобити след смъртта ѝ – от търгове на лични вещи и др.

Холивудската легенда е известна и с 8-те си брака. Тя е майка на двама сина и две дъщери, от които има девет внуци и трима правнучи.

Страдала от сериозни заболявания, но по време на снимки била безмерно щастлива.

Лиз. Елизабет Роузмънд Тейлър е родена в Лондон на 27 февруари 1932 г. Тя и брат ѝ Хауърд имат британско-американско гражданство, тъй като родителите им – Франсис Тейлър, търговец на произведения на изкуството, и Сара Сотърн, актриса, гражданка на САЩ, през 1929 г. се преместват в Англия. На 3 години Лиз взима уроци по балет, в киното се снима от 10-годишна. През 1939 г. семейството се завръща в Щатите, установява се в Бевърли Хилс.

Култовият поглед. Той се дължава на теменужените ѝ очи, подчертани от гъсти и дълги мигли – резултат от рядкото генетично заболяване дистихиаз, довело до появата на втори ред мигли. Хората с тази аномалия обикновено изпитват болки в областта на очите, но Елизабет нямала този проблем.

Филмовата кариера. „Аз търсех Бог, а намерих Елизабет Тейлър“, така Педро Алмодовар обобщава изявиите на филмовата дива – лице на холивудската студия „Метро-Голдуин-Майер“. Била висока само 1.57, но изключително красива. Нямала театрално образование, но се отличавала с необикновен талант, изразителност и интерпретаторско майсторство.

Във филма за Ласи, 1943

Сред емблематичните ѝ филми с наелектризиращи роли в периода 1951-1966 г. са: „Място под слънцето“; „Котка върху горещ ламаринен покрив“ по пиесата на Тенеси Уилямс; „Внезапно, миналото лято“; „Кой се страхува от Вирджиния Улф?“ по творбата на Едуард Олби – любимият ѝ филм,

в който, заради ролята на Марта, качва цели 30 кг, но пък печели втория си „Оскар“. Първият ѝ е за „Батърфийлд 8“. През 1963 г. Елизабет Тейлър участва в епичната историческа драма „Клеопатра“ на режисьора Джоузеф Манкевич.

„Клеопатра“. Холивудската ме-

гапродукция, колосален хит с продажнителност 4 часа, е най-скъпият филм, правен до онзи момент – бюджетът му е 195 хиляди долара.

Филмът е с най-голям брой костюми в историята – 26 хиляди рокли и 8 хиляди чифта обувки. За ролята на Клеопатра Елизабет Тейлър сменя 65 тоалета, някои от които са вдъхновени от Нефертити, 14 в. пр. н. е. Най-емблематичната дреха във филма е 24-каратовата златна кожена мантия, напомняща крилата на феникс. Пелерината е украсена с хиляди мъниста, полускъпоценни камъни и

пайети. През 2012 г. е продадена на търг за 60 хиляди долара. **Хуманитарните каузи.** Елизабет Тейлър е сред първите известни личности, участващи в борбата със СПИН. Благодарение на нея са събрани над 270 млн. долара. През 1984 г., след като актьорът Рок Хъдсън, неин приятел, обя-

вява, че умира от заболяването, тя основава Национална фондация за изследване на СПИН. През 1991 г. основава „Елизабет Тейлър СПИН фондация“ – за да повиши осведомеността и за да заплаща с лични средства лечението на болните. Основава и Медицински център на свое име. Три пъти свидетелства пред Сената и убеждава президента Рейгън да признае болестта. Тейлър е християнка, но през 1959 г. приема юдейската вяра и активно подкрепя еврейските каузи. Купува израелски облигации на стойност 100 000 долара, заради което филмите ѝ са забранени в някои мюсюлмански страни от Близкия изток и Африка.

Осемте брака. Имала бурен личен живот. Девизът ѝ бил: „Истинската любов е само с брачна халка на пръста!“. В автобиографията си пише: „Спала съм само с мъже, за които съм била омъжена. Много ли жени могат да се похвалят с това?“.

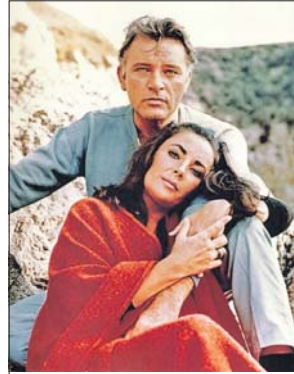
На 18 години се омъжва за Конрад Хилтън-младши. В църквата присъствали над 600 гости и още 3000 фенове отсъвн. Развеждат се след осем месеца. Вторият ѝ брак е с 20 години по-възрастния актьор Майкъл Уайлдлинг, имат две момчета – Майкъл и Кристофър.

Третият ѝ съпруг е продуцентът Майк Тод, с когото имат дъщеря – Лиза. Тод загива в катастрофа с частния си самолет, наречен в чест на съпругата си – „Щастливата Лиз“. Четвъртият ѝ брак е с неговия приятел Еди Фишър. Петият – с Ричард Бъртън, с когото, след раздялата им, се женят отново. По време на шестия си брак – със сенатора Джон Уорнър, Елизабет изпада в депресия, напълнява и се пристраства към наркотиците и алкохола. С последния си съпруг, строителят Лари Форентис, със зависимост от алкохола, се женят, когато Тейлър е на 64 години. Бракът се разпада след пет години. След него до смъртта ѝ минават 15 години, през които актрисата не носи брачна халка.

Най-специалният мъж. Елизабет – на 31 години, и Ричард Бъртън – на 38, си партнирали в „Клеопатра“. Участвали заедно в 11 филма. Оженили се през 1964 г. и осиновили момиченце – Мария. Десетгодишната им връзка е известна като „брактът на века“. Развели се, но отново се събрали – за около година. Останали много близки, обичали се.

„След Ричард мъжете в живота ми бяха само, за да ми държат палтото и да ми отворят вратата“, заявявала Тейлър. Живеели в охолство – харчели милиони за кожи, диаманти, картини, дрехи, пътувания, храна, алкохол и яхти. Съжителството им е съпътствано от изневерите на Бъртън, който умира на 58 г. от инсулт в Швейцария през 1984 г. Дни преди смъртта си актьорът ѝ написал писмо, което тя прочела през сълзи и заключила. До края на живота си не разкрила съдържанието му. В документалния филм „Ясна любов“, 2010, Тейлър казва: „Ние бяхме лудо влюбени. Разполагаме с много време, но то така и не ни мина“.

Красотата и стилът. Пленителната актриса и модна икона се появява на корици на списания повече от 1000 пъти. По нейно подобие са създадени пет кукли Барби. Не посрещала и ден без парфюм, за нея той бил „чар в бутилка“. Създала собствена колекция от 11 вида парфюми, носещи името ѝ. Притежавала богата колекция от близо 1800 бижута, в т. ч. подаръци от

С Ричард Бъртън

Ричард Бъртън и уникати, принадлежали на исторически личности. Автор е на книгата „Моята любов към бижутерията“.

Била горда с визията си, въпреки че признавала: „Краката ми са леко късички, стъпалата големи, бедрата широчки. Освен това, имам няколко брадички“. Но: „Всяка жена трябва да се обича такава, каквато е“. Съветвала жените да подчертават предимствата си. Самата тя имала силно изразена талия, роклите винаги следвали извивките ѝ. Препоръчвала им и да подчертават очите си с очна линия. Тази модна тенденция започва от грима ѝ в „Клеопатра“. Смятала, че ружът прави женското лице завършено, а червеното червило – нейна запазена марка, демонстрирала едновременно сексапил и строгост.

Тейлър за себе си. Когато ѝ казвали, че си има всичко, забележителната актриса отговаряла: „Никога не съм имала утешения ден“. В живота си не търсела лесни пътища, смятала, че хората се формират благодарение на опита, сърдечните загуби, съжаление за грешки и вина: „Бориш се. Плачеш. Проклинаш. След това се захващаш да живееш“. Считала се за живото доказателство за оцеляването: „Всичко ми бе дадено – красотата, слава, богатство, почести, любов. Но за щастие си аз се разплащам с катастрофи, ужасни болести и разрушителни навици“. Смятала се за приключенска личност. Всичко я изнервяло, с изключение на правенето на филми. Сърцето ѝ било разбито от факта, че Ричард Бъртън никога не спечелил „Оскар“.

Мразела да я наричат Лиз. От 14-годишна носела рокли с изрязани деколтета, но до 16-ата си година не излизала с момчета. Боготворяла животните, имала кон, куче и котка. Любимите ѝ цветя били люляк, лавандула и наситено розови рози. Сорт рози с името на актрисата е патентован в САЩ и участва в изложби на цветя. Обичала сама да се подстригва. Обожававала сок от червени порто-

кали. Вярвала, че можеш да си близо до Бог навсякъде. Не се тревожела, че остарява. Обичала внуците си, защото не се налагало да ги възпитават, това било работа на родителите им: „Моите деца възпитават своите деца много добре, значи съм била добра майка“.

Здравословните проблеми.

Многобройни болести и операции съпътствали Тейлър през целия ѝ живот: сколиоза – болезнено изкривяване на гръбнака; чести съчуввания на краките ѝ кости; тежка пневмония с три пристъпа, до това била страстен пушач; смяна на тазобедрените стави; хронична ангина; бъбречни кризи; маточна киста; апендицит; доброкачествен тумор в мозъка; Паркинсонова болест; сърдечна недостатъчност... Заради болкоуспокояващите развила зависимост към алкохола и някои транквиланти, но се справила с пристрастяването. От 2004 г. използвала инвазивна калциева. През 2009 г. претърпяла операция на сърцето. Болестите я променили до неузнаваемост. В последните си години живяла почти затворена в дома си в Бел Еър.

С Ричард и на небето. През 2008 г. филмовата легенда въвела всичките си дела в порядък и се простила с роднините си във Великобритания и САЩ. Съчинила си и епитафия: „Тук почива Елизабет Тейлър. Благодаря за всеки миг“. Искала да намери вечен покой до гроба на любимия си Ричард Бъртън в Швейцария, но това било невъзможно. Съпругата на Бъртън не можела да се примири с факта, че той обичал Елизабет до самия си край. В писмото му, което Тейлър пазела 27 години, актьорът признавал, че годините му с нея са били най-щастливите. Тогава актрисата настояла да я погребат до скъпия ѝ приятел Майкъл Джексън. „С Майкъл в земята, с Ричард на небето!“, повтаряла тя през последните си дни. През февруари 2011 г. претърпяла още една сърдечна операция.

Розата „Елизабет Тейлър“

Поклонниците ѝ се молили за чудо, специален сайт публикувал молитви за нея. На 23 март с. г. Елизабет Тейлър умира на 79 години. Погребана е във Форест Лоун Мемориал Парк, Лос Анджелис, редом с Майкъл Джексън, Кларк Гейбъл и Уолт Дисни. По молба на семейството ѝ в този ден гробището било затворено за посещения.

Мария Рашкова

Издателски съвет: Николай Ибушев, Владимир Чучумишев, Янко Запрянов, Добрин Драгев, Петя Папазова, Иван Иванов.

Редакция: Юлия Младенова - гл. редактор, Диана Нейчева, Мария Рашкова, Димитър Бахчеванов, Невена Атанасова, Искра Буюклиева, Венко Юнаков. Със съдействието на КНСБ и КТ „Подкрепа“ в „Арсенал“ АД.

За връзка с редакторите на „Трибуна Арсенал“: e-mail: tribuna.arsenal@gmail.com; Юлия Младенова: 0882 98 70 14, e-mail: julia_mladenova@abv.bg, Диана Рамналиева, e-mail: di_ramnalieva@abv.bg; Мария Рашкова: 0882 98 70 12, mvrashkova@abv.bg; Димитър Бахчеванов: 0888 21 01 00